

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ... 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt' roka ... 1 " — "	Za vydanie zodpovedný	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR, prälát	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Vyzvanie k predplateniu.

S rokom 1916. «Krešťan» nastupuje XXIII. ročník svojho jestvovania a nepretrzených bojov za práva katolíckej Cirkvi a ľudu kresťanského. I v terajších prefažkých časoch válečných, skalopevne držiac sa zásad kresťanskej ľudovej strany, neohrozene bojuje za Cirkev, Kráľa a Vlasť. Pri tom vždy uprimne cíti s utrápeným ľudom. Čitateľov svojich v každom čísle poučuje o všetkom, čo sa na bojištach vo svete robí a čo nielen v politickom, lež aj v hospodárskom ohľade potrebné je vedieť pospolitému ľudu. «Krešťan» bol, je a ostane vždy opravdivým, uprimným priateľom kresťanského ľudu slovenského. Ako taký, nemal by chýbať v žiadnom kresťanskom dome. Každá kresťanská rodina má si za svoju povinnú úlohu pokladať, objednať, predplatiť, čítať a medzi známymi rozširovať «Krešťana».

Ku obľahčeniu zaslania predplatkov, k minulému číslu pripojili sme poštové poukázky s tou prosbou, aby ich naši čtení čitatelia vyplnili a predplatky obratom pošty poslať nám si nezťažovali.

Tých čtených čitateľov, ktorí nám už predplatky poslali, prosíme, aby priložené poštové poukázky upotrebili pri najbližšej príležitosti.

Tých čtených čitateľov ale, ktorí nám dlhujú, s týmto dôrazne vyzývame, aby nám svoj dlh bezodkladne vyplatili. V týchto tvrdých časoch, kde tlačivo a robotné sily nesmierne zdražely, nikto nemôže od nás žiadať, aby sme mu náš časopis darmo posielali.

Predplatná cena pre «Krešťan»-a :

na celý rok ... 4 koruny.
na pol roka ... 2 koruny.
Do Pruska : na celý rok 6 korún.
Do Ameriky : Na celý rok 8 korún.

Vydavateľstvo.

Štefan Rakovszky

o uzavretí pokoja, zneužívaniach počas vojny a o rozšírení volebného práva.

Vo válečnom zasadnutí snemovne krajinských vyslancov 7. decembra vydržiavanom, gróf Michal Károlyi zo strany neodvislých ako prvý rečník žiadal uvedenie všeobecného, priameho a tajného volebného práva pre všetkých vo vojne účasť berúcich bojovníkov.

Gróf Julius Andrássy zo strany ústavníkov za tým konštatoval, že na bojištach zbili sme všetkých našich nepriateľov a následkom toho utvorili sme základné podmienky ku uzavretiu statočného pokoja. Gróf Julius Andrássy v jeho reči spolu kritizoval vládu pre všelijaké zneužívania páchané počas vojny.

Hlbokú pozornosť všetkých politických stránok vzbudil jeho ostrou rečou skutočný vnútorný tajný radca Štefan Rakovszky z kresťanskej ľudovej strany.

Štefan Rakovszky pripája sa ku tým, ktorí svoje slovo pozdvihli v záujme uzavretia pokoja. Už veľmi mnoho krve tieklo a preto je svrchovaný čas, aby sme už raz aj na uzavretie pokoja mysleli. Rozumie sa, že tu môže byť reč jedine o statočnom, poctivom a na dlhé

časy uzavretom pokoji. Dotiaľ ale, kým nepriateľ humánnym záujmom oproti stavia sebeckú, podmaňujúcu politiku, zatiaľ my prinútení sme ku pokračovaniu vo vojne a prichystaní musíme byť na všetky prípadnosti. Vyslovil sa proti tomu, že pri pojednávaní indemnitý spomenuté boly ta nepatriace veci, ako dielňa na kanóny, válečná daň atď. Pri postavení uhorskej dielne na kanóny, vláda spáchala veľké chyby. Pravda, aj pri tejto príležitosti mnoho sa stalo z kortsackej politiky. (Hnutie zo strany opozície. — Jedon hlas z pracovnej strany: «Veď rábsky poslanec je opozičiar!» — Karol Huszár: «Len taký prekrstený opozičiar.») Opozícia počas vojny s veľkým sebazaprením hľadela na chyby vlády, lež darmo čakala, že táto vláda dá sa na pokánie. *Kým chudobe a ubohým sirotám sotva sa volačoho dostane, zatiaľ užerníci, banky vyžierajú doma ostavších, zatiaľ istí páni len na to myslia, ako by čím viacej naplniť mohli svoje vachky!* (Výkriky: «Kto sú tí páni?») Prečítajte si úradný list!

Prešiel zatým na *drahotu a úžeru s potravnými článkami*. Spomenul, ak lacné je mäso na príklad v podmánenom Poľsku (Gróf Ján Pongrácz: «Dostal ho tam aj darmo!») Možno, že také dostal pán krajinský vyslanec. (Smiech.) Tam ale nie sú veľké banky, ktorým veľmi mnoho dovolené je za politické služby. Plodinnárom, gazdom za lacnú cenu vezmú celú úrodu. Zatým nasleduje maximovanie, lež tak neskoro, keď už do nesmiernej výšky vyhnali ceny a keď všetky zásoby nachodia sa v skladoch veľkých bankárov. (Schvalovanie z lava.) Vláda by len pochvalu zaslúžila, keby všetkých skupovateľov obilia dala assentovať a postavila pod vojenskú disciplínu. (Smiech.) Keď už v tejto krajine všetko rekvirujú, nech rekvirujú aj sklady veľkých bankárov.

Ostro vystúpil proti kartellom a proti censúre. Prijíma oprávnenie censúry v kritických časoch, lež len zatiaľ, kým ona výlučne slúži cieľom válečným.

Ku koncu jeho velavýznamnej reči Štefan Rakovszky válečnému zasadnutiu krajinských vyslancov znovu predostrel návrh, ktorý predtým neprijali a keď sa osvedčil, že ačpráve včul vek tých, čo ku voľbe mali by byť oprávnení, z dvadsať rokov, s krvácajúcim srdcom povy-

šuje na dvaadvadsať, uvidí, kto bude mať srdce volebného práva pozbaviť hrdinov strelných zákop. S tým aj predostrel rezolučný návrh nasledovnej osnovy:

«Snemovňa krajinských vyslancov pojednávanie pod číslom 1225. predostretého zákonného návrhu do tých čias vyzdvihuje» — robím to z tej príčiny, aby páni protivnej strany mohli ho odhlasovať — kým vláda zadosť neučiní nasledujúcemu nariadeniu: Nariaďuje sa vláde, aby bezodkladne doplnila volebného práva nasledujúci odsek:

«Volebné právo má pri krajinských voľbách, bez rozdielu majetnosti, národnosti a vierovyznania, počnúc od 22. roku cez celý život, každý mužský, ktorý v terajších bojoch krajiny, o život a smrť, vojenskú službu konal na bojišti. Títo vlast brániaci občania vlasteneckou ich vernosťou a hrdinskou obetivosťou krve, neodškriepiteľné zásluhy zadovali si k tomu, aby účastnými stali sa právprastarej konštitúcie Uhorska.»

Prosím o prijatie môjho rezolučného návrhu.

Pracovná strana, pravda, na povzbudzovanie Štefana Tiszu, hrdinským obrancom vlasti nedá žiadneho volebného práva.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Naše čaty vtiahly do Plevlja.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 2. decembra.

Dnes ráno vtiahli sme do Plevlje. Mesto zaujali sme čo výsledok húzevnatých bojov. Na sedle Metalka napredujúci volenský stĺp včera nepriateľa pri Boljanici odohnal. Cez Priboj napredujúca skupina útokom dobila vyšinu od Plevlja na sever; tretia skupina pri Jabuke odohнала Černohorcev. Mohamedánske obyvatelstvo s jasotom vívalo naše čaty. Cúvnutie Černohorcev zčiasťky stalo sa útekem. Jedon rakúsko-uhorský polbataillon od Mitrovica na juhovýchod *zajal 4000 Srbov*.

Bulhari smerom k Djakove pokračujú v prenasledovaní.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

3500 novších srbských zajatcov.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 3. decembra.

Od Nového Pazaru na západ a na juh rakúsko-uhorské čaty, ku ktorým sa pripojilo mnoho ozbrojených mohamedánov, predvčerom a včera zajaly 3500 Srbov.

V bojoch vedených na pohraničnom území medzi Mitrovicou a Ipekom, početní Arnauti (Albánci) spolu s našimi bojovali.

Na pamätnej slávnosti, ktorú naše čaty dňa 2. decembra v novo-pazarskom sandžaku a v Mitrovici slávily, tamojšie obyvateľstvo oduševnene bralo účasť.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zaujatie Monastýra.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 4. decembra.

Naše čaty včera ráno vyšiny od Plevlja na juh útokom dobily. Aj pri Prešnjevici, od Sjenice na juhozápad, *porazili sme Černohorcov.* Od nového Pazaru na západ ozbrojení mohamedáni odohnali zbíjajúce černo-horské bandy. Včera do Nového Pazaru a do Mitrovice *doviedli sme dovedna 2000 zajatcov.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Odrazené prudké útoky Černohorcov.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 5. decembra.

Pri Čelebici vyvinul sa novší väčší boj. Černohorcov jedna od Foče napredujúca skupina zahnela po hranicu. Naše čaty od Plevlja na juh *odrazily prudké útoky Černohorcov.*

Medzi válečnou korisťou, ktorú sme v Plevlje ukoristili, bol jeden million patrónov pre pechotu a sto kistien munície pre delostrelectvo.

Od Nového Pazaru na juh naši vojaci dovezli zas 600 zajatcov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zaujatie Ipeku a Đjakova.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 7. decembra.

Od Plevlje na juhovýchod odrazili sme černo-horské útoky. Na pohraničnom okolí, od Berany na sever, naše čaty napádajú hlavné posície Černohorcov; včera na poludnie útokom dobily opevnené posície pri Suhodole. Od Nového Pazaru južne opäť 1300 mužov sme zajali. Na území od Ipeku na východ včera znova byly prudké boje. Nepriateľa sme všade odohnali a ukoristili sme 6 kanónov. *Dnes ráno vťahli sme do Ipeku.*

Bulhari obsadili Đjakovo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ochrannú čiaru Ipeku očistili sme od nepriateľa.

Úradná zpráva z juhovýchodného bojišťa, vydaná 8. decembra.

Proti černo-horským posíciám od Berany na sever naše útoky sú zdarné. Na viac bodoch sme dobili ochrannú čiaru nepriateľa. *Naše čaty ukoristily 80 kanónov, 160 vozov streliva, 40 automobilov, 12 vozov s poľnou pecou, niekoľko tisíc pušiek a mnoho iného válečného materiálu.*

Počet u armády generála Kövessa včera dovezených zajatcov znova prevyšuje 2000 hláv. Medzi týmito zajatcami je i 300 Černohorcov.

Arnauti (Albánci) všade berú účasť v bojoch proti zbytkom srbskej armády.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-srbská vojna.

O udalostach bojišťa proti Srbom a Černohorcom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

2. decembra. Od Limu na západ zaujali sme Boljanic, Plevlje a Jabuku. Od Mitrovice na juhozápad dovezli sme 4000 válečných zajatcov a 2 kanóny.

3. decembra. V pohorí vypínajúcom sa od Mitrovice na juhozápad s roztratenými nepriateľskými oddeleniami vedú sa zdarné boje, v ktorých sme včera *vyššie 1200 Srbov zajali.*

4. decembra. V pohorí pokračujeme v našich bojoch proti rozprášeným srbským oddeleniam. Včera *vyššie 2000 hláv* počítaval počet zajatcov a tých, ktorí preskočili k nám.

5. decembra. Vo výslednom boji svedenom v pohorí pri Plevlje a od Ipeka na juhovýchod sa rozprestierajúcom zajali sme viac sto mužov.

Od Prizrena na juhozápad bulharské vojská reterirujúceho nepriateľa pristavily, porazily a vzaly mu vyššie sto kanónov, veľké množstvo válečného materiálu, medzi ním dvesto automobilov.

V pohorí Jamak (od Dibry na východ) a na pol ceste medzi Krčovom—Ochridou srbské zadné voje sme odohnali.

Nemecké a bulharské oddelenia *vťahly do Monastýra.* Vrečnosti a obyvateľstvo s radosťou ich vítaly.

7. decembra. Ipek sme dosiahli. Doviezli sme asi 1250 válečných zajatcov a 6 kanónov,

Francúzi, vzhľadom na hroziace im obkolesenie, svoje posície v uhle Černej rieky (Kara-su)—Vardaru *museli vyprázdniť.*

8. decembra. Pri Ipeku ukoristili sme 70 kanónov a mnoho válečného materiálu. Včera sme zajali vyššie 2000 mužov.

Bulharsko-srbská vojna.

O udalostach bojišťa Bulharov proti Srbom, Černohorcom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán bulharský vydal nasledovné úradné zprávy:

2. decembra. Naše vojská pokračovaly vo svojej ofensíve za Prizrenom. Od počiatku srbskej vojny, od

14. októbra po zaujatie Prizrena 29. novembra, Srbom vzali sme 50.000 zajatcov, 265 kanónov, 136 vozov munície pre delostrelectvo, asi 100.000 pušiek, 36.000 granátov, 3 milliony patrónov, 2350 železničných vagonov a 63 rušňov.

Na juhozápadnom fronte po obsadení Kičeva a Kruševa na ceste Kičevo—Prilep obsadili sme mesto Brod. Na anglicko-francúzskom fronte zmeny sa nestalo.

3. decembra. Položenie dnes ostalo nezmenené.

4. decembra. Po porazení na hlavu Srbov dňa 29. novembra pri Prizrene zbytky srbskej armády cúvly ku Đjakovu a pozdĺž Bieleho Drinu ku Dibre a ku Skutaru. Naše čaty v oboch smeroch pokračovali v prenasledovaní nepriateľa.

Dňa 3. decembra náš pozdĺž Bieleho Drinu prenasledujúci vojenský stĺp na ľavom brehu Ljumu v jednej pozícii prinútil Srbov postáť, urobil proti nim energický útok, rozprášil a prinútil ich cúvnuť, čo sa premenilo v útek nepriateľa o zlom-krk. Srbi tu nechali v našich rukách 100 poľných kanónov a mažiarov, 200 automobilov, obrovské množstvo válečného materiálu, 50 pionírskych vozov a také veľké množstvo odevu a vystrojenia, že pozdĺž Bieleho Drinu po Kulu-Ljumu fahajúca sa cesta je celkom zatarasená,

Na okolí Đjakova srbsko-černohorské čaty po zjavení sa našich válečných síl, cúvly a vyprázdnilo Đjakovo. Tu zanechali 6 mažiarov. Naša jazda v smere Đjakova prenasleduje nepriateľa.

Dľa výpovede zajatcov kráľa Petra na nosidlách museli niesť, bo od Kula-Ljumu na západ pozdĺž rieky Drin, cesta ešte i pre kone je neschodná.

4. decembra. Na začiatku našich válečných operácií proti Srbom podarilo sa nepriateľa zahnať za čiaru Krivolak—Vardár—Černa. Toto ale stalo sa v tom čase, keď celá naša armáda k západu operovala a francúzske čaty za podpory srbských válečných síl v južnej Macedonii útočily a sa im aj podarilo zahniezdiť sa na čiare Sinica-glava—Babuna-planina—Gradsko—Krivolak—Vardar—Černa. Naším cieľom bolo, aby sme krídlo Francúzov obišli a keď možno, po príchode dostatočných síl obkolesili. Obsadenie východných úbočí Radobolskej planiny bližšie nás priviedlo k vytknutému cieľu. Francúzi poznali nebezpečné polozenie, do ktorého sme ich vohnali a hneď sa odhodlali cúvnuť, aby sa zachránili pred hroziacou katastrofou. Musíme uznať, že Francúzi pri tejto príležitosti dali výtečný príklad spôsobu, ako treba sriadiť cúvanie. Francúzi sa vyslobodili z kliešť, ba na celom fronte prešli do offensívy a v južnom smere obsadili čiaru Krivolak—Negotin—Kavardar. Nepriateľ s veľkou náhlostou cúvnul, medzi čím mu naše čaty stále boli za päťami.

Po skončení akcie proti Pristine generálny stáb armády vyslal silný vojenský stĺp proti Tetovu, Gostivaru a Kičevu s tým dvojitým plánom, aby z jednej strany obsadili Dibru a Srbov odľali od cúvania do Macedonie, kde by sa prípadne mohli spojiť s anglicko-francúzskymi čatami; z druhej strany usilovali

sa, aby zaujali Orchidu a Strugu a Srbom, ktorí operovali na okolí Monastýra, postavili sa oproti a prekazili možnosť cúvnuť do Albánska.

Jedon náš vojenský stĺp, ktorého úlohou bolo odľatie tejto zpiatočnej cesty, postúpil napred, načo Srbi vyprázdnilo Monastýr (Bitolje.) *Monastýr sme dnes obsadili.* Vojenské stĺpy, ktoré tiahly ku Ochride a Dibre, bližia sa ku svojmu cieľu.

Na srbsko-černohorskom frontě, od Prizrena na západ, v offensíve od Đjakova na juh pokračujeme. Jedon náš vojenský stĺp prekročil Biely Drin a dnes zaujal mesto Đjakovo.

Dľa doplňujúcich zpráv naše čaty, ktoré na okolí Prizrena operovali, zistily, že porážka Srbov pri Kula-Ljume bola katastrofálna. Vo veľkom množstve ukoristili sme rôznu muníciu a válečný materiál. Na ceste na každom kroku nachádzame zanechané kanóny na dôkaz toho, že srbské čaty vo veľkom strachu, v úplnom neporiadku utekaly.

Albánci, aby urobili prietrz násilníctvom Srbov, povstali a prenasledujú vo vrchoch blúdiacich ušľých srbských vojakov.

5. decembra. Naše čaty na oboch brehoch Vardaru pokračujú v prenasledovaní Francúzov, ktorí začali cúvať. Náš vojenský stĺp, ktorý od Bitolje—Smileva na sever, ku ceste Bitolje—Rešna postupuje, na vrchu Bigla po rozhorčenom boji zbil Srbov a dňa 4. decembra obsadil mesto Rešna. Vojenský stĺp, ktorý z Kičeva ku Ochride postupuje, po tvrdom boji zaujal pri obciach Smedovom a Mriadorat silne opevnené pozície a teraz smerom ku Ochride napreduje. Z Kičeva ku Dibre postupujúci vojenský stĺp Srbov po krvavom boji odohnal od rozhrania vód, ktoré po vrchu Xama nasleduje a na juh zaujal Dibru, odkiaľ nepriateľa v smere Strugy prenasleduje.

Na srbsko-černohorskom fronte naše čaty pri Đjakove a Kula-Ljume ukoristily mimoriadne veľké množstvo válečného materiálu.

6. decembra. Naše čaty nezadržateľne pokračujú v prenasledovaní Francúzov na oboch brehoch Vardaru. Z Kičeva ku Ochride napredujúci vojenský stĺp prišiel na čiaru Černa voda—Besoca—Velme, od Ochridského jazera severne na 15 kilometrov. V Monastýri naše čaty privítali s veľkými slávnosťami. Celé obyvateľstvo vytiahlo, aby našim víťazným vojakom sriadilo oduševnené ovácie. Naša monastýrska korisť je nasledovná: 2 sklady s puškami, válečným materiálom a ručnými granátmi, jeden sklad odevu a pokrvcov, ďalej automobile, benzín a mnoho iného válečného materiálu.

Korist v Dibre: 1000 pušiek, 120 kistieň patrónov, 22 kistieň bezdymného pušného prachu, krem toho, 750 zajatcov. V Dibre našli sme tábor rakúskych a uhorských válečných zajatcov, ktorí od 10 dní nedostali chleba. Z týchto válečných zajatcov osemdesiat boli polomrtví. Na skutku sme sa postarali, aby dostali lekársku pomoc a pokrm.

7. decembra. Naše čaty na oboch brehoch Vardaru pokračujú v prenasledovaní Francúzov. Obsadili sme železničnú stanicu Demirkapu a teraz stojíme odtiaľ východne na 12 kilometrov. Naše čaty obec Grabica z troch strán obkolesily. Tu prišlo k prudkému boju, ktorý trval do polnoci. Jedon náš vojenský stĺp pri obci Petrovo, od železničnej stanice Hudova na juh napadol jedon francúzsky bataillon, bodákovým útokom ho rozprášil a zaujal celý jeho tábor. Naše od Štrumice na juh operujúce čaty od Kosturina na juh postúpily a Francúzov a Angličanov na celom ich fronte napádajú. Zajali sme 114 Angličanov, ukoristili sme 2 kanóny, 2 vozy munície, ako aj jednu strojovú pušku. Boj sa rozhorčene vedie. Naše z Kičeva a Monastýra ku Ochride napredujúce vojenské stĺpy zišly na Ochridskú rovinu a *zaujali mesto Ochridu.*

Na srbsko-černohorskom fronte sbieranie obrovskej koristo ešte trvá. Pri Đjakove *ukoristili sme 18 kanónov, 100 vozov munície, 15 automobilov a 4 válečným materiálom náložené vozy.*

Francúzska a anglická zpráva o padnutí Monastýra.

Saloniky, 4. decembra. (Agencia Havas.) Srbi Monastýr na rozkaz a nie pod bulharským tlakom vyprázdňali.

Amsterdam, 5. decembra. Londýnskej Reuterovej kancelárii oznamujú z Athén: Padnutiu Monastýra nedalo sa vyhnúť, bo Bulhari zrýchlenými nočnými pochodmi obkolesili srbské čaty.

Nový plán so srbskou armádou.

Amsterdam, 5. decembra. Parížsky «Temps» oznamuje z Petrohradu: Srbská Armáda v záujme spojencov na inom bojišti bude bojovať. Srbi zanechaný delostrelecký materiál urobili neupotrebitelným (?).

Vojna proti Talianom.

Všetky útoky Talianov sme odrazili.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 2. decembra.

Taliani obnovili svoje útoky namerané proti tolmeinskému predmostiu a proti našim posiciam na vrchoch odtiaľ na sever. Pred Mrzli Vrchom *stroskotaly sa tri, pred temenom vrchu od Dolje na sever dve vytrhnutia nepriateľove.* Talianске delostrelectvo v tolmeinskej kotline na rummy dostrielalo obce ležiace za naším frontom. Predmostie miestami znova stálo pod rapotajúcou palbou a *veľmi veľké válečné sily ho opätovne marne napádaly.* Nepriateľova pechota pri Oslaviji pokúsila sa front prelomiť pod ochranou hmly; oddelenia nášho 57. pešieho pluku *tu tri útoky odrazily.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Marné talianske útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 3. decembra.

Po útokoch, ktoré Taliani v posledné dni urobili proti tolmeinskému predmostiu a proti našim posiciam odtiaľ severne na vrchoch a ktoré sa znova *úplne zmazali,* včera tam nastalo ticho. Pri Oslaviji dnes v noci znova sme odrazili jedno vytrhnutie Talianov.

Podobne sa *zmazali aj útoky namerané proti Monte San Michele* a proti severnému úbočiu tohto vrchu. Pri San Martine zničili sme jedno talianske oddelenie, ktoré, kryjúc sa vreciami piesku, sblížilo sa ku našim posiciam.

Gorica stojí zvlášte pod prudkou palbou, ktorá najmä vo vnútorných častiach mesta znova zapríčinila značné škody.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Taliano sa predbežne nepustí do neistej offensívy.

Rím, 3. decembra. «Giornale d'Italia» v súvisе so Sonninovým osvedčením potvrdzuje, že sa Taliano podujme len na zaopatovanie srbskej armády potravinami, strelivom a na to, aby koncentrovanie srbských čiat v záujme zamýšľaného napredovania obľahčilo, Taliano teda predbežne nezamýšľa pustiť sa do žiadnej neistej offensívy.

Stále nezdary Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 4. decembra.

Nepriateľ pokračuje vo svojich útokoch proti gorickému predmostiu a severnej časti dobedovskej planiny. Pri Oslaviji a pred Podgorou slabé útoky a pokusy o sblíženie sa, *sme odrazili.* Bombardovanie mesta Gorice trvá. Proti Monte San Michele a pri San Martine väčšia talianska válečná sila útočila. *Naše čaty aj tu odrazily každé vytrhnutie.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nezdary Talianov na celom fronte Isonza.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 5. decembra.

Včera Taliani na fronte Isonza obmedzovali sa na delostrelecký boj zamieňavej sily. Len pri Oslaviji pokúsili sa vo dne a v noci o jednotlivé útoky. *Všetky sme odrazili.*

Nepriateľovo delostrelectvo živšiu činnosť vyvinuje na tyrolskom fronte proti opevnenému územiu okolo Lardara.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Územie bojišta.

Na bojišti proti Talianom polozenie je nezmenené.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 7. decembra.

Polozenie je nezmenené. Väčšie boje neboly.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ťažké ztraty Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta vydaná 8. decembra.

Na fronte Isonza delostrelecké boje včera byly živšie, než v posledné dni. Nepriateľ popoludní urobil útok proti severnej časti doberdovskej planiny.

Talianska pechota proti Monte San Michele v hustých zástupoch drala sa napred. Na severnom úbočí vrchu vnikla do jedného odseku nášho frontu, ale naše čaty protiútokom, v rozhorčenom ručnom zápase *svoje zákopy si úplne zpät zadovážily*. Ináče útok nepriateľa naša palba odrazila *s najťažšou ztratom Talianov*.

Aj na odseku San Martino zmarilo sa viac útokov nepriateľa. Večer viac talianskych torpedových lodí Sistisnu vzalo pod palbu.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Potopili sme taliansky križiak.

Veliteľstvo floty vydalo nasledovnú úradnú zprávu: Jedna z našich podmorských lodí dňa 5. decembra predpoludním o 10. hodine pred Valonou *potopila jedon malý taliansky križiak* s dvoma komínami.

Veliteľstvo floty.

Vojna proti Rusom.

Na ruskom bojišti je ticho.

Úradná zpráva z ruskeho bojišta vydaná 2. decembra.

Na ruskom bojišti niet nič nového.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na ruskom bojišti niet významných udalostí.

Úradná zpráva z ruskeho bojišta vydaná 3. decembra.

Miestami bol delostrelecký boj a srážky.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Úradná zpráva z ruského bojišta vydaná 4. decembra.

Na ruskom bojišti novšej udalosti niet.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Úradná zpráva z ruského bojišta vydaná 5. decembra.

Na ruskom bojišti je miestami delostrelecký boj.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na ruskom bojišti niet významnej udalosti.

Úradná zpráva z ruského bojišta vydaná 7. decembra.

Na ruskom bojišti niet významnej udalosti.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Úradná zpráva z ruského bojišta, vydaná 8. decembra.

Od Čartorijska na severovýchod rakúsky landwehr odohnal silnejšie ruské výskumné oddelenia. Inej udalosti niet.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach ruského východného bojišta hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy: 2. decembra. Položenie je nezmenené.

Opis ruskej 29. novembra vydanaj úradnej zprávy o bojoch svedených pri Illuxte—Kazimirsku je výlučne vymysleninou.

Pri armáde generála grófa Bothmera napredujúce slabé oddelenia Rusov naše predné voje odrazily.

3. decembra. Na najväčšej časti frontu významnej udalosti sa nestalo.

Pri armáde generála Linsingena naše vojská pri Podzerevice, pozdĺž Styry, od železničnej čiary Kovel—Sarny na sever prekvapily jedno napred potisknuté ruské oddelenie a 66 mužov zajaly.

4. decembra. Významnej udalosti sa nestalo.

Ruská 29. novembra vydaná zpráva, ktorú 2. decembra vydaná nemecká denná zpráva zčiasťky už podvrátila, ani vo svojich ostatných udaniach nezodpovedá pravde. Z príležitosti prekvapujúceho útoku Rusov proti Nevelu (od Pinska na juhozápad), ktorý bol možný len za vedenia odtiaľ pochádzajúcich a na močaristom a lesnatom vidieku úplne zbehých vodcov, veliteľ našej divisie dostal sa do rúk nepriateľa. Iní

Priechod našich vojakov cez jednu rieku.

naši dôstojníci nezmizli. Nezodpovedá skutočnosti ani to tvrdenie, že pri Kozlince a Čartorijsku nemecké alebo rakúsko-uhorské čaty boli by musely ustúpiť.

5. decembra. Na východnom bojišti významnej udalosti sa nestalo.

7. decembra. Položenie na východnom bojišti je vo všeobecnosti nezmenené.

8. decembra. Na fronte armád maršalla Hindenburga odrazili sme osihotené vytrhnutia slabších ruských oddelení.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostiach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

2. decembra. Krom delostreleckých a minových bojov vedených na rozličných častiach frontu, zvláštnej udalosti sa nestalo. Od St. Quentina na severozápad pre chybu motora dostal sa nám do rúk jeden biplan s dvoma anglickými dôstojníkmi.

Nemci na západe chystajú sa k offensive.

Genf, 3. decembra. Clémenceau vo svojom časopise žiada, aby sa francúzske vojská naskutku domov vrátili zo Saloník. Táto expedícia je smutným dobrodružstvom. Krv Francúzska treba zachrániť pre západný front, kde sa Nemci chystajú k offensive.

3. decembra. Dva nepriateľské monitory bez účinku strielaly na okolie Westende. Od Lombardy na juh pri Neuporte prekvapili sme jednu francúzsku prednú stráž. Dostalo sa nám do rúk niekoľko zajatcov.

Ináč na celom fronte v bojovnej činnosti voči predošlým dňom niet zmeny.

Od Roye na západ jeden francúzsky biplan v palbe našich ochranných kanónov musel sletieť. V ňom sediacich dvoch dôstojníkov sme zajali.

Ztraty Francúzov a Angličanov.

Berlin, 4. decembra. «Vossische Zeitung»-u oznamujú z Hágy: V «New Statesman» jeden v Paríži žijúci Angličan o ťarchách vojny uverejňuje rozličné články. Medzi iným píše: Zo spoľahlivého prameňa som sa dozvedel, že Francúzsko v mŕtvých, ranených a zajatých dosiaľ utratilo 2 milióny 700 tisíc ľudí; z týchto asi 2 milióny ľudí stalo sa neschopnými k boju a asi 200.000 zomrelo.

Londýn, 2. decembra. Súhrnná ztrata Angličanov na francúzskom bojišti do 9. novembra bola nasledovná: Padlo alebo zomrelo: 4620 dôstojníkov, 69.272 mužov; ranené bolo: 9754 dôstojníkov, 240.083 mužov; zmizlo: 1573 dôstojníkov, 54.446 mužov.

Na Stredozemnom mori padlo alebo zomrelo: 1504 dôstojníkov, 21.535 mužov; ranené bolo: 2876 dôstojníkov 70.148 mužov; zmizlo: 350 dôstojníkov, 10.215 mužov.

Na ostatných bojištach padlo alebo zomrelo: 227 dôstojníkov, 2052 mužov; ranené bolo: 327 dôstojníkov, 5587 mužov; zmizlo: 76 dôstojníkov, 3226 mužov.

Pri námorníctve padlo alebo zomrelo: 589 dôstojníkov, 9928 mužov; ranené bolo 161 dôstojníkov, 1120 mužov; zmizlo: 52 dôstojníkov, 310 hláv mužov. Spolu 510.230 mužov.

4. decembra. Rozhľad prekážajúce burlivé dáždivé počasie na celom fronte prekážalo bojovnú činnosť.

5. decembra. Na západnom bojišti proti Francúzom a Angličanom významnej udalosti sa nestalo.

Dôležitá porada v Calaisi.

Londýn, 5. decembra. (Reuterova kancelária.) Úradne oznamujú: Ministerpredseda Asquith, Kitschener a Balfour, prvý lord admirality, v sprievode vojenských a námorníckych radcov dnes v Calaisi radili sa s francúzskym ministerpredsedom Briandom, ministrom vojny Gallienim a s námorníckym ministrom Lacazem a večer vrátili sa do Anglicka.

7. decembra. Pri Berry au Bac zdaril sa jeden väčší náš výbuch. Francúzsku zákopu sme zasypali; v nej sa nachodiace vojsko zahynulo. Jednu takmer celkom hotovú nepriateľskú podkopu sme spustošili.

Od Auberive na východ (v Champagni) z predných zákopov Francúzov asi 250 metrov sme zaujali. Vyše 60 ľudí sa nám dostalo do rúk.

8. decembra. Pokus nepriateľa, aby náš od Auberive na východ dosiahnutý zdar urobil hádnym, sa zmaril. Tu okrem zajatcov tri strojové pušky sa nám dostaly do rúk. Od Souainu na severovýchod *posíciu Francúzov na výšine č. 193. v šírke asi 5000 metrov sme zaujali.* Štyri ich protiútoky sme odrazili, jedného dôstojníka a 120 mužov sme zajali, 2 strojové pušky sme ukoristili.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostiach bojišta proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Mezopotámsky front:

1. decembra: Naše čaty silne prenasledujú nepriateľa, aby porážku Angličanov v Mezopotámii urobily úplnou. Ustálili sme, že len v bojoch od 23. do 26. novembra nepriateľ utratil vyše 5000 ľudí. Mimo toho veľmi mnohí nepriateľskí dôstojníci a vojaci opustili svoju čatu, aby sa na okolí skryli. Nepriateľ len v jeden deň asi 2000 ranených odviezol na lodi. Politický agent Sir Komej (?) z anglického hlavného válečného stánu je tiež medzi ranenými.

Nepriateľ počas svojho rýchleho cúvania ani len v Azízie, ktorú veľmi opevnil, nemohol zastať so svojimi zadnými vojami a pod ochranou svojich monitorov od spomenutej obce na 15 kilometrov juhovýchodne chcel vyvinúť odpor, ale sme ho jedným, v noci s 30.

227
ov,

voj-
120
olu

livé
om

ria.)
ener
ých
ran-
ojny
ečer

don
bali;
mer
i.
ých
e 60

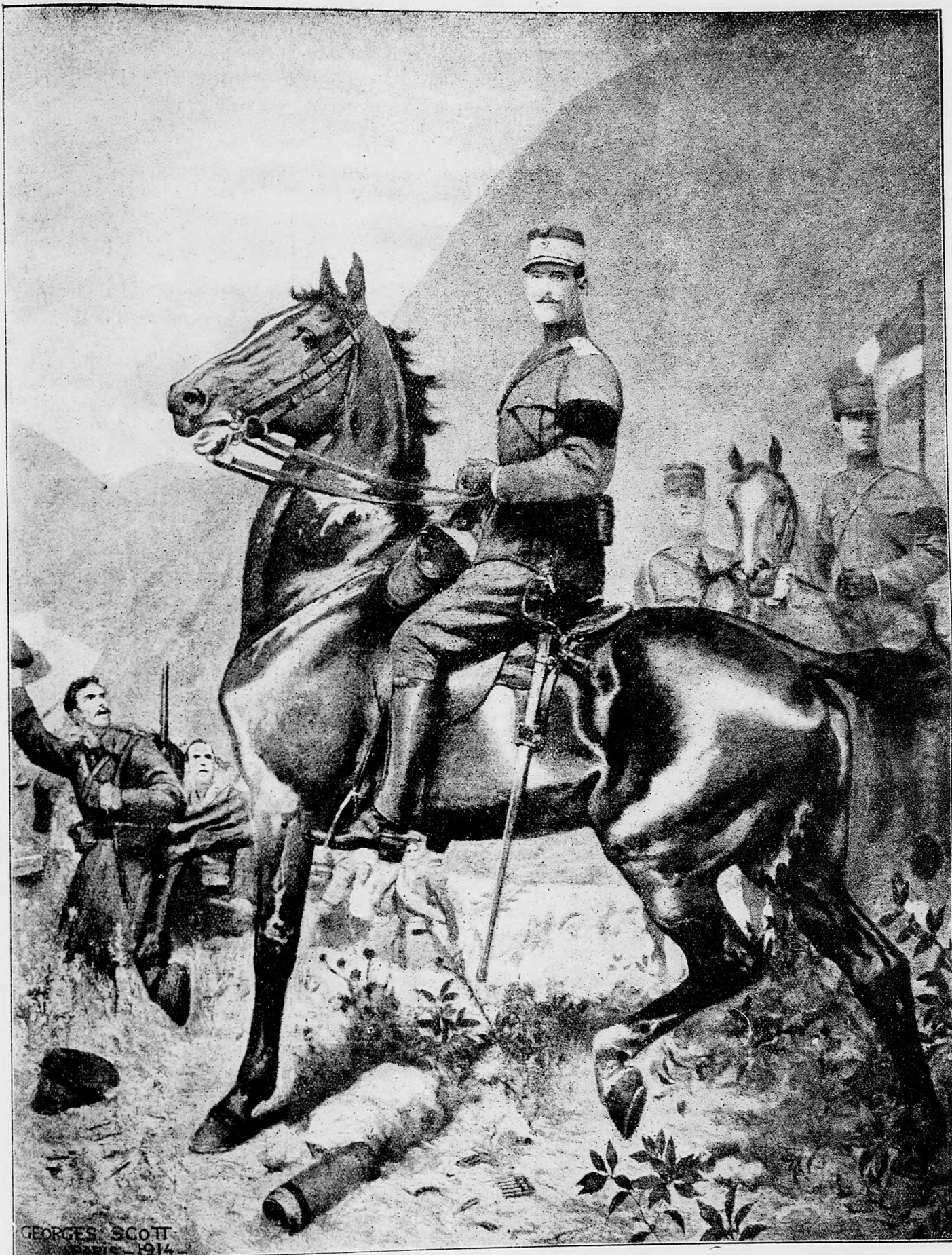
erive
aril.
staly
úzov
jali.
nika
stili.

a-

zom
na-

ne-
ámii
3. do
Mimo
ojaci
riatel
lodi.
ného

len v
ojimi
torov
hodne
s 30.

Konstantín král grécky.

nov. na 1. dec. urobeným útokom prinútili ku tomu, aby sa utiahol smerom Kutulamary, od Bagdadu južne na 170 kilometrov. V meste Azazie a na okolí naši sme živnosťou, muníciou a rozličným vystrojením naplnené sklady. Do okolia vyslaní naši vojaci od nepriateľa ukoristili viac sto tiav.

Skutočnosť, že nepriateľ len jednu časťku zanechaných predmetov vedel podpáliť a že veľkú časťku cenností a technického vystrojenia dôstojníkov nevedel vziať so sebou, svedčí za veľkosť nepriateľovej porážky. Mimo toho päť monitorov, jeden veľký železný ponton, plný živnosťou a muníciou a jednu inakšiu loď sme ukoristili. Ustálili sme, že nepriateľ počas svojho prenáhleného odtiahnutia viac vozov s muníciou hodil do Tigra.

Angličania v záujme zatajenia svojho nezdaru upovedomili domorodých, že s nami uzavreli prímerie. Ale ich prenasledovanie našimi čatami túto ich výhovorku skoro podvrátilo. Jeden zo štyroch nepriateľovi vzatých lietacích strojov znova sme urobili upotrebitelným a proti nepriateľovi ho používame.

Kaukazský front:

2. decembra: Ponevác na viac miestach sňah leží až tri metre vysoko a zúri prudká fujavica, na tomto fronte válečné operácie obmedzujú sa na bezvýznamné srážky patrol.

Dardanellský front:

Občasná delostrelecká palba a boj s bombami bol na niekoľkých bodoch. Na odseku Anaforty nepriateľ s dvoma pancierovými križiakmi, na odseku Ari Burnu a Sed il Bahru ale s dvoma križiakmi sa zúčastnil v palbe svojich pobrežných batterii. Naše delostrelectvo, ktoré na činnosť nepriateľského pobrežného delostrelectva účinnive odpovedalo, značné škody zapríčinilo niektorej časti nepriateľských streleckých zákop a čatám, ktoré bez úkrytu zbadalo a zničilo jednu posíciu nepriateľských strojových pušiek v Anaforte a niekoľko posícií pre hádzanie bomb v Ari Burnu. Krem toho naše delostrelectvo s dvoma výstrelmi do plna trafilo jeden križiak nepriateľa na prednej časti križiaka, keď tento s brehu Sed il Bahru započal palbu. S jedným výstrelom však do plna trafilo palubu križiaka a prinútilo ho, aby zastavil palbu a odplával. Jedon náš lietací stroj na severnom brehu zálivu Saros hádzal bomby na jednu nepriateľskú torpedovú loď, ktorá od predhoria Iridge na 3 kilometre západne nabehla na zátoň.

Dňa 1. decembra nepriateľ bombardoval nemocničnú loď «Rešid paša», ktorej tak podoba jak barva, taktiež viditeľné znaky činia poznateľným, že je nemocničnou loďou. Bombardovanie škody nezapríčinilo.

Mezopotámsky front:

3. decembra: Naše čaty 2. dec. o 25 kilometrov postúpily napred a pokračovali v prenasledovaní ne-

priateľa, ktorý v neporiadku cúval. Obsadili sme obec Baghkale, od Kut-el-Amary bezprostredne na západ. Jednu nepriateľskú vlečkovú loď a 250 túnový koráb, ktorý bol naložený potravnými článkami, ďalej muníciu a všelijaký válečný materiál sme ukoristili a niekoľko nepriateľov sme zajali. Od jedného týždňa zajali sme 8 dôstojníkov a 520 vojakov. Kanónovú loď «Firikles», ktorú sme nedávno ukoristili, pomenovali sme po svätom Selmanovi, vzhľadom na to, že Angličania v mausoleume spomenutého svätého, ktoré leží v blízkosti obce podobného mena, šiestich zamestnancov zabili.

Kaukazský front:

Niet čo novšieho oznámiť.

Dardanellský front:

Riadnu palbu nepriateľa na vode a na suchu silná palba nášho delostrelectva urobila bezúčinnou. Jednu nepriateľskú dopravnú loď pri Kemiklik-Limane trafily granáty a loď utonula. Jedna torpedová loď pred našou palbou odplávala. Pred Ari Burnu v Kandizirte spustošili sme jednu nepriateľskú strojovú pušku. Na odseku Sed il Bahru v noci s 2. na 3. t. m. bol tuhý bombový boj. Nepriateľ veľmi mnoho nábojov sypal proti nášmu centru a ľavému krídlu. Naše delostrelectvo trafilo jednu nepriateľskú pancierovú loď, ktorá zo sarosského zálivu páčila proti Kavaküprü. Túto loď štyri náboje trafily. Pancierová loď zastavila palbu a odplávala. Naše delostrelectvo mimo toho jednu torpedovú loď, ktorá sa usilovala priblížiť k ostrovom v zálive, prinútilo k odplavaníu.

Na ostatných frontoch nenastala zmena.

Opevňovanie Suezského prielavu je skončené.

Berlin, 3. decembra. Dľa salonických zpráw athénskyh časopisov anglické čaty s prácami opevňovania Suezského prielavu sú hotové. Angličania široké priestory môžu zaplaviť vodou, z ktorej len pevnosti vyčnievajú.

Anglická úradná zpráva o porážke v Mezopotámii.

Londýn, 5. decembra. (Reuter.) Jedna úradná zpráva o bojoch v Mezopotámii oznamuje: Ako sme už sdělili, generál Townshend bojište pri Ktesiphone drži obsadené a odrazil všetky protiútoky až dotiaľ, kým ranených a 1600 tureckých zajatcov odviezli. Potom vzhľadom na utrpené veľké ztraty a na turecké posily začal cúvať. Anglické ztraty činia 4567 ľudí. V noci na 30. novembra Townshend viedel boje zadných vojov proti nepriateľskej omnoho silnejšej čate. Pri tejto príležitosti utratili sme asi 150 ľudí a dve riečne lode, ktoré sme následkom nepriateľskej palby museli nechať, lebo sa kanóny a stroje staly neupotrebitelnými. Townshend vo svojej zpráve spomína rozhodnosť a ten poriadok čiat, v ktorom cúvnutie previedly. Dľa najposlednejších zpráw generál Townshend je na niekoľko míľ od Kut el Amary, kam sa jeho čaty utiahy.

Mezopotámsky front:

6. decembra: Naše čaty dňa 5. decembra sblížily sa ku Kut-el-Amare a v noci so 4. na 5. decembra so silnými oddeleniami na pravom brehu Tigra šly na výskumy a započaly prekvapujúcu palbu na nepriateľské posície. Dňa 5. decembra naše delostrelectvo bombardovalo nepriateľské posície a okolie Kut-el-Amary. Od Kut-el-Amary na východ naše vyslané oddelenia započaly palbu na 3 nepriateľské dopravné lode a 2 monitory. Na jednom monitore povstal oheň. Naše čaty dve dopravné lode zajaly, ostatné prinútili ujsť v smere Kut-el-Amary. Krem toho na okolí Kut-el-Amary ukoristili sme 2 koráby, na jednom našli sme 2 lietacie stroje a veľké množstvo zásob pre lietadlá. Počet na tomto fronte ukoristených lietadiel s týmto zvýšil sa na 3. Nepriateľ v južnom smere 21krát vystrelil z kanónov, aby pred obyvateľstvom zakryl svoju porážku a oznamoval víťazstvo.

Kaukazský front:

V noci so 4. na 5. decembra odrazili sme prekvapujúci útok nepriateľa proti našim predným strážam. Na odseku Kalbogadu zajali sme niekoľko mužov. Na ostatných odsekoch mimo bojov predných patrol novšej udalosti sa nestalo.

Dardanellský front:

Na odseku Anatorty naše delostrelectvo vzalo pod výslednú palbu nepriateľské čaty, ktoré opevňovali svoje posície; aj nepriateľské batterie veľkého a malého kaliberu účinne bombardovalo. Na odseku Ari Burnu 5. decembra jeden nepriateľský križiak za minúty bezvýsledne bombardoval naše posície. Naše delostrelectvo prinútilo odplávať jeden nepriateľský križiak, ktorý sa chcel sblížiť ku Kaba-tepe. Na odseku Sed il Bahru 5. decembra naše delostrelectvo zničilo viac nepriateľových posícií pre hádzanie bomb a prekazilo poveterné torpedovanie, ktoré zvlášte na našom ľavom krídle bolo veľmi intenzívne.

Mezopotámsky front:

7. decembra: Naše čaty silnými útokmi prekazujú nepriateľa, aby sa úplne zariadil vo svojich opevnených posíciách v Kut-el-Amare. Dňa 6. decembra naše čaty s prudkým útokom, ktorý trval za šesť hodín, zdarne sa blížily ku nepriateľskej hlavnej posícií. Z tejto príležitosti ukoristili sme jednu strojovú pušku a s delostreleckou palbou podpálili sme jednu dopravnú loď. Zistili sme, že nepriateľ z príležitosti svojej porážky pri Selmanpako veľké množstvo válečného materiálu zakopal a kanóny, pušky a strelivo hádzal do rieky Tiger.

Dardanellský front:

Pri Anaforte nepriateľ občas s prestávkami strieľal z kanónov v rozličných smeroch; v strelbe zúčastnily sa aj lode. Pri Ari Burnu bol dosť prudký delostrelecký

súboj a hádzanie bomb. Naše delostrelectvo silne odpovedalo na kanonádu. Naša palba jednu časť nepriateľských batterií umlčala, odohnala jeden nepriateľský križiak, ktorý sa pokúsil sblížiť sa ku Ari Burnu a rozvávala nepriateľské strelecké zákopy, ako aj jednu časť posíciie pre hádzanie bomb. Pri Sed il Bahre nepriateľove delostrelectvo a torpedové lode viedly dosť čulú palbu. Naše delostrelectvo žive odpovedalo a umlčalo túto kanonádu. Ináč nič nového.

Vojna na mori.**Potopené parníky.**

Malta, 2. decembra. Anglický 11-055túnový parník «Malinche» potopili. Mužstvo parníka zachránili.

Londýn, 3. decembra. Reuterova agencia oznamuje: Parník «Colenso» potopili. Mužstvo sa zachránilo.

Parník «Orange Prince» tiež potopili.

«Lloyds» oznamuje: Grécky parník «Zarifis» potopili. Jednu čiastku mužstva vzal parník «Mira», ostatných iná loď v Malte vyložila na breh.

New-York, 8. decembra. (Reuterova agencia.) Americký olej vezúci parník «Comuniparo» pri Tripolisi potopili. O osude mužstva a o tom, že ktorému národu prislúchala podmorská loď, niet chýru.

(Poznámka berlinskej Wolffovej agencie: Jestli sa chýr dokáže pravdivým, vtedy parník viezol olej, teda pašovaný, válečný tovar.)

Londýn, 7. decembra. «Daily Telegraph» oznamuje: Anglický parník «Omeda», ktorý vybavoval premávku s Indiou, nepriateľ potopil. 49 mužov vysadlo na breh, 5 dôstojníkov a 47 mužov zmizlo bez stopy. Anglický parník «Comodore» potopili. Jeden matróz zahynul v mori.

Amsterdam, 8. decembra. Parník «Lineta», ktorý viezol anglické vojsko, potopili.

Činnosť nemeckých podmorských lodí.

Londýn, 5. decembra. Lloyds oznamuje: Britský parník Langton-Hall potopili. Jednu časť mužstva zachránili.

Hága, 6. decembra. Dľa zprávy viac londýnskych časopisov jedna nemecká podmorská loď potopila jednu britskú pobrežnú delovú loď.

Jeho veličenstvo kráľ k našim bojujúcim hrdinom.

Hlavný veliteľ armády maršall arciknieža Fridrich v mene celej zbrannej moci predostrel jeho veličenstvu prosbu, aby na nový znak uznania vynikajúcich, obetavých a hrdinských výkonov, ktoré zbranná moc od počiatku svetovej vojny previedla, mohol nosiť jeho veličenstvom založený vojenský záslužný križ prvej triedy s válečnou okrasou. Jeho veličenstvo na arciknieža Fridricha upravil najvyšší reškrípt, v ktorom vďačne vyhovuje žiadosti arcikniežata na uznanie ver-

nej oddanosti a svätých povinností oproti vlasti, ktorá preniká jeho válečnú moc. Táto oddanosť čo nezničiteľný sväzok spojuje jeho veličenstvo s jeho smelými, smrťou opovrhujúcimi bojovníkmi. Jeho veličenstvo kráľ ďakuje arcikniežatu a všetkým jeho statným hrdinom, ktorí na severe a na juhu prevyšujú jeden druhého v hrdinskosti. Všemohúci dopomôže nám ku konečnému zdanu. Arciknieža Fridrich v armádnom rozkaze dáva na známosť všetkým armádam najvyšší reškrípť jeho veličenstva.

Stanovisko Grécka.

Osvedčenie gréckeho kráľa.

New-York, 8. decembra. (Reuterova kancelária.) Athénsky zpravodajca «Associated Press»-u shováral sa s gréckym kráľom Konštantínom. Kráľ vyhlásil, že Grécko zostane neutrálne. Niet príčiny predpokladať, že Grécko by sa chcelo zraďy dopustiť voči štvordohode v prospech Nemecka. Grécku neutralnosť už aj beztak rozšírili po hranicu možnosti, aby sa s ochotnosťou bolo možno chovať oproti túžbam štvordohody. Kráľ potom povedal: Dáva svoje slovo, že grécke čaty by nenapadly dohodové vojská, keď štvordohoda zo svojej strany prisľúbi, že svoje vojská na ten pád, keď ich zpätzaženú na grécke územie, vyvezie na lode a balkánsku vojnu považuje za skončenú. V tomto páde garantuje ochranu celej svojej armády proti prípadnému útoku centrálnych mocností až dotiaľ, kým vykladanie na lode trvá. Viac urobiť nemôže. Grécko svoje čaty zo Saloník a z hranice neni náklonné odťahnúť, ani to dovoliť, aby Grécko buďto násilím buďto sľubmi odvrátili od jeho nestrannosti.

Válečné zasadnutia snemovne krajinských vyslancov.

Pojednávanie indemnitý vyslancovia opozície a v prvom rade krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany používajú ku vecnému, lež zcela otvorenému odhaleniu chýb, akých vláda a jej medzítka dopúšťajú sa počas terajšej svetovej vojny.

V zasadnutí 9. decembra Georg *Smrecsányi*, vyslanec kresťanskej ľudovej strany, keď v celej osnove prijal Štefana Rakovszkyho návrh o rozšírení volebného práva obrancov krajiny krvácajúcich na bojišti, na základe vlastných 16 mesačných zkuseností zaujímavý obraz podal o istých nedostatkoch a zneužívaniach pri vojenskom zdravotníctve.

Gróf Béla *Szerényi* rečnil o drahote a o otázkach s ňou súvisiacich.

Dr. Alexander *Giesswein* žiadal rozšírenia práva nielen na mužských, lež aj na ženské.

Ferdinand *Juriga*, vyslovil sa za rozšírenie volebného práva.

Gróf Albert *Apponyi* osvedčil sa, že prijíma rezo-

lučné návrhy grófa Michala Károlyiho a Štefana Rakovszkyho na rozšírenie volebného práva.

Gróf Marek *Pejacsevich* ml. rečnil o stanovisku Horvátov v záležitosti riešenia címeru a odznakov.

Gróf Móric *Esterházy* interpeloval o administrácii podmanených a obsadených území.

Vo válečnom zasadnutí 10. decembra Jozef *Sterényi* odhalil tmavý obraz o hospodárskom vojnou zapríčinenom položení.

Ján *Teleszky*, finančný minister, hneď odpovedal na reč Sterényiho. Odpoveď ministra v známosť vzala väčšina.

Guido *Hrljanovich* v mene horvátskych poslancov prečítal osvedčenie, dľa ktorého Horváti spokojní sú s riešením otázky címeru a odznakov.

Julius *Sághy* s ostrým odôvodnením vyslovil sa proti indemnitě.

Hugo *Krolopp* z pracovnej strany schvaloval pokračovanie vlády.

Karol *Huszár*, vyslanec kresťanskej ľudovej strany, vyslovil sa za rozšírenie volebného práva a v ostrej reči sľahal chyby, akých posiaľ dopustila sa vláda.

Proti zneužívaniam.

Proti zneužívaniam, ktorých sa mnohí nesvedomiti špekulanti dopúšťali okolo povyšovania cien všetkých potrebných článkov, vláda odhodlala sa ku vážnemu kroku. Vypracovala a snemu predostrela návrh zákona, ktorým budú položené hrádze úžere špekulantov, ktorí sa už spájajú aj do kompánií na využívanie širokých vrstiev obecenstva.

Prvý krok proti týmto špekulantom urobila vláda 23. novembra vydaním známeho nariadenia, ktoré sme vtedy našim čitateľom na vedomie boli dali a ktorého ostrie bolo namerané proti ceny povyšujúcim kupcom, flagnárom z povolania, teraz predostreným návrhom ale chce trestať zneužívania tých, ktorí teraz počas vojny špekulujú na vačky konsumujúceho obecenstva.

Najpodstatnejšou časťou predostretého návrhu je prvý paragraf. Dľa tohoto kto včas vojny cieľom zisku potravných a iných článkov vyše svojej vlastnej domácej, gazdovskej, priemyselnej potreby nakúpi bez toho, že by sa s obchodom s takýmito článkami z povolania zaoberal alebo ku tomu vrchnostenského dovolenia mal, ten spácha prečin, za ktorý môže byť odsúdený až na dvoročné väzenie a na peňažný trest od sto až po dvadsaťtisíc korún. Takýto trest stihne aj toho špekulanta, ktorý potravné a všeobecne potrebné články vyše svojej potreby od obchodu zadrží, jako aj toho, kto v dobe vojny svoj závod na dorábanie alebo predávanie takýchto článkov zavre alebo obmedzí. Odôvodnenie návrhu obsahuje podrobné vysvetľovania poriadkov potahujúcich sa na kúpu článkov vyše potreby a na ich odťahnutie z verejného obchodu.

Horspomenuté tresty ustálené sú aj na tie združená, ktoré sa utvorily cieľom protiviacim sa poriadkom

toho návrhu. Dľa tohto tedy budú podobným trestom stíhané rozličné združenia, kartely, ktoré zakladajú sa na okamžitom využití pomerov, využívajú konsumentov. V poslednom čase, ako vieme, tieto príležitostné združenia sa veľmi rozmnožili a zvlášte títo kompanisti zvyšovali ceny. Cukor, káva, petrolej, uhlie zápalky atď. atď. zdražely všetko len následkom takýchto kartellových združení. Zaiste každý uzná za správne, že trestajúca moc zákona rozprestrená je aj na tieto združenia dráčov.

Zdarný účinok ale tohto zákona bude úplný len vtedy, keď aj široké kruhy obecnstva budú na pomoci vrchnostiam pri prenasledovaní úžery nesvedomitých špekulantov.

Haligovská—richvaldská—toporská cesta. (Spiš.)

Od 18. do 22. novembra medzi obcou Stará Ves a Spišskou Belou pre veľké sňahové záveje zastavená bola poštová premávka. Znovu vyzývam pozornosť dotýčených kruhov, žeby v takom páde pošta mala ísť cez Richvald, kde sa aj počas najväčších sňahov pri istom odhádzaní sňahu o mnoho ľahšie a istejšie môžu prebiť sánky ako cez Veľkú-Maguru. Zvlášte vtedy by sa ukázal veľký význam tejto cesty, keď by sa stoličným spravovaním do úplne dobrého stavu priviedla. Význam tejto cesty vysvitol aj počas terajšej vojny: minuloročnú jaseň cez mnohé dni moc trébových vozov upotrebovalo túto cestu medzi Haličom a podolinskou železničnou stanicou. Zpomedzi všetkých obecných ciest haligovská—richvaldská—toporská cesta zaslúži v prvom rade, aby ju prevzala stolica. Aby tá cesta do úplne dobrého stavu privedená bola, to požaduje aj turistické využitkovanie Smrdžonky, Červeného kláštora Pienin: tejto zriedkavej krásy prírody.

František Klein,
rim.-kat. farár richvaldský.

Gorica.

Úradné zprávy oznamujú zkasu mesta Gorice (Görz), ktoré Taliani v nesmiernej zlosti nad tým, že ho zbraňami nemôžu zaujať, rozstrieľali v rúmy. Týmto zmizne jedno krásne mesto, ktoré kedysi malo slávny život, ktorý bol plný krásy, umenia.

Romantiku stredného veku mesto Gorica má len v svojej histórii, ale v svojich stavbách, v svojom zovňajšom výzore jej nemá. Šlachetný barokský štýl Marie Terezie dodal stavbám mesta charakter toho veku. Paláce a villy friauiskej šľachty toho prastarého grófskeho mesta aristokratický vkus nosia na sebe.

Gorica bola vlastne zámkom, ktorý už v desiatom stolytí jestvoval. Dľa kresieb, ktoré ostaly zo stredoveku, zámok bol ideálom rytierskych hradov, s mnohými vežami a klenbami. Terajší zámok postavili v šestnástom stolytí a na počiatku 18. stolytia, keď ho veľmi opevnili.

Najstaršia časť mesta rozprestiera sa okolo zámku. Najstarším kostolom je zámocká kaplna, ktorá bola postavená v XVI stolytí a jej průčelie je mimoriadne zaujímavé. Najstaršou ulicou mesta je Via de Castello a pod domami fahá sa celý rad podzemných chodieb. Ulica spája dve námestia mesta: námestia Velechrámu s námestím Piazza grande. Velechrám je jednou z najkrajších budov mesta. V XIV. stolytí ho začali stavať a v XVII. stolytí ho rozšírili. Obraz na klembe chrámu je chýrečný a maľoval ho Giulio Quaglio. Oltárny obraz pochádza od Tintoretova a aj jedon obraz Palma Vecebiu možno vidieť v ňom. Veľmi cenné umelecké poklady chrámu, medzi ktorými je mnoho zriedkavostí, dali na bezpečné miesto. Kostoly Gorice ukazujú akúsi zvláštnu miešaniu germánskeho a románskeho umenia. Gorický knieža arcibiskup udržiava museum cirkevných starožitností, medzi ktorými sú obdivovania hodné diela cirkevného umenia.

Domy hlavných námestí mesta byly stavané v XVI. a XVII. stolytí, na průčelí zväčša majú cíмеры, ktoré sú akousi umeleckou okrasou ozdobené. Za domami zelenajú sa staré záhrady a opierajú sa o múry hradné. Cyprusové, piniové, figové a olivové stromy dodávajú krásu týmto pekným zahradám. Průčelie chrámu jezuitov je opravdu imponantné a je jednou z najkrajších zvláštností mesta.

Keď sa friaulskí grófi zachránili z Gorice, vtedy aj friaulská šľachta zväčša opustila mesto. Toto sa stalo v XV. stolytí. Vtedy sa začali prisťahovať do mesta rétorománi a odtedy Gorica má ráz friaulsko-taliansky.

Obdivu hodné paláce Nicolo Pacassi, kostoly kláštory, utešené domy teraz stoja v plameňoch. Teraz zase zhorí, v popol sa obráti kus zašlej minulosti, utešená romantika, jako vo Flandrii. Tento raz krásny kus minulosti, túto utešenú romantiku zničily kanóny toho národa, ktorý sa drží za najumeleckejší, lebo nemá tolko sily, aby prastaré mesto Goricu bojom zaujal.

Domáci priemysel.

Ponevác na mnohých miestach našich Horniakov zeme sotva takú úrodu dávajú, koľká je potrebná ku celoročnej výžive, preto na našich stranách gazdovia musia sa usilovať nielen o to, aby zo svojich zemičiek čím väčšiu úrodu dostali, ale musia sa starať aj o to, aby v takom čase, keď na poli práce niet, teda v zime, mali aký-taký zárobok. A takýto zárobok najistejšie poskytuje domáci priemysel.

U nás už síce máme celé obce, kde ľud cez celú zimu, ba aj v letnom prázdnom čase vystruhuje hrable, vidly, zápražné jarmá; robí poľné brány, valce a iné do hospodárstva potrebné veci a nástroje. Iní zase párajú dubce, liesky, vrbové prútie a pletú z nich úhladné koše a rozličné opálky. Všetky tieto veci sa dajú speňažiť, odpredať v najbližších obciach alebo mestách. Inde zase vyrezávajú lyžice, varečky, vretená,

praslice, palice a to s takou dovednosťou, že to až obdiv budí. Taktiež zaslúžia uznanie šikovnosti aj naši korytári, ktorí z jedného kusa dreva vedia úhladné a v každej domácnosti prepotrebné koritá a vahany vyrubovať a vydlabovať.

Tam, kde je nedostatok dreva ku spracovaniu súceho, tam ľud na iný spôsob si hľadá primerané zamestnanie. Sú na týchto miestach celé rodiny, ktoré zaoberajú sa spracovaním hliny a hlinovej skaly. Tímti, ako hrnčiari, títo zase ako kresári a dlabári tvoria a zhotovujú rozličné domáce náradie a iné potrebnosti pre pospolitý život. Kto by neznal hlinické mlynské kamene, osličky a brúsy!? Kto by neznal novohradských hrnčiarov, ktorí rozvážajú svoje výrobky sem-tam po krajine?

Na takýto a ešte na mnohý iný spôsob spomáha si náš ľud, aby mohol vyžiť na svojej chudobnej dedovizni; aby si zarobil na prepotrebný každodenný chlieb a aby mu zostalo ešte aj na iné potrebnosti, jak na šatenie seba a svojich, tak na splácanie krajinských dávok. Zaiste je toto chvályhodná usilovnosť nášho ľudu, ale tá úroveň, na jakej tento domáci priemysel stojí, požiadavkám terajšieho času nezodpovedá. Preto aj v odvetviach domáceho priemyslu treba šľachtif, zdokonaľovať vkus, lebo krajšie, úhladnejšie články ľahšie najdu kupca, ako výrobky zhotovené dľa starej módy.

Abý toto bolo umožnené, jestvujú už aj u nás školy pre umelecké košíkárstvo, čipkárstvo a iné odvetvia domáceho priemyslu, preto už aj u nás ľud obzvlášte však mládež má príležitosť, aby si nadobudla uspôsobilosť ku hotoveniu jemnejších výrobkov domáceho priemyslu a aby takto ľudu z chudoby ku blahobytu dopomožené bolo. A že sa toto ľahko stať môže, za to dobre stojí vtip, obratnosť a dovednosť hornouhorskeho ľudu. Dajže Bože, aby sa čím skôr vymanil zo svojej chudoby pomocou domáceho priemyslu!

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo k obyvateľom mesta Gorice.

Jeho veličenstvo kráľ rakúskemu ministerpredsedovi grófovi Stürghovi poslal prípis, v ktorom mu nakladá, aby sdělil obyvateľom Talianmi bombardovaného mesta Gorice, že sa s hlbokým žiaľom dozvedá o sužovaní verných obyvateľov mesta s vďakou soznáva obetavosť, ktorou obyvatelia s pevnou dôverou v spravodlivú vec a s nepoklätiteľnou oddanosťou k monarchii prenášajú ťažké časy a svojou vytrvalosťou napomáhajú mohutné výkony armády. Jeho veličenstvo ďalej nakladá grófovi Stürghovi, aby obyvateľom Gorice a okolia sdělil jeho sústrastné city, aby ich ubezpečil, že jeho otcovské srdce, stavajúc na milosť Božiu, s dôverou očakáva pre nich blaženejšie časy a že jeho veličenstvo a vláda vždy budú myslieť na to, aby i tam, ako inde ulavovali a hojili rany, ktoré vojna zapríčinila.

Cisár Vilhelm ku svojmu košickému pluku. Z Košíc oznamujú: Nemecký cisár Vilhelm 20. novembra z Viedne ku svojmu košickému domácemu pluku, ktorého majiteľom je cisár, poslal na bojište nasledovný telegramm: «Stretnúc sa vo Viedni s jeho cisárskym a apoštolsko-kráľovským veličenstvom, mojím najvyšším spojencom, cítim potrebu, aby som sa v súvis s mojím najsrdečnejším pozdravom rozpomenul o mojom cis. a kráľ. rakúsko uhorskom 34. pešom pluku. S hrdosťou som sa dozvedel o vynikajúcich válečných skutkoch a o húževnatej hrdinskosti, ktorou sa môj pluk vyznačil. Prosím vás, pán podplukovník, aby ste všetkým vojakom pluku sdělili môj cisársky pozdrav a aby ste v mene mojom rozdal v dnešný deň udelené vyznamenania. Vilhelm, I. R.»

Pápežské konsistorium. V utorok, 7. decembra, vydržiavané bolo v Ríme pápežské konsistorium, na ktorom účasť bralo 25 kardinálov. Na konsistorium oznámené bolo vymenovanie nových šiestich kardinálov. Svätý otec Pápež z tejto príležitosti povedal dlhšiu reč, v ktorej sa zaoberal s otázkou pokoja. Pripomenul, že veľké ťažkosti stály v ceste svolaniu konsistoriuma, ale konsistorium muselo byť svolané, aby mnohé súrne záležitosti riešilo. Vyzdvihol, že v najťažších časoch prevzal spravovanie cirkvi a že použil všetky možné prostriedky, aby dopomohol ku zastaveniu ukrutného krviprelievania a ku uzavretiu svetového pokoja. Zakročení pápeža bolo všade úctive prijaté, ale žiadny výsledok nedosiaholo. Uzavretie pokoja docielené môže byť len tak, jestli boj vedúce stránky otvorene a jasne označia svoje nároky a žiadosti, vytvoriac všetko, čo je nespravodlivé a nespĺniteľné. Každá z boj vedúcich stránok nech ochotne prinesie obeť v záujme všeobecného pokoja, aby nemusela znášať zodpovednosť za ukrutné krviprelievanie, ktoré, jestli dlho potrvá, znivočí kultúru Európy. Ponosoval sa svätý Otec, že Taliansko porobilo také poriadky, ktoré slobodu pápežskej stolice a riadne spravovanie cirkvi prekazujú. Položenie pápeža závisí od svetských vrchností a toto položenie sa stále zhoršuje. Niektorí, na pápežskom dvore akreditovaní vyslanci prinútení boli odcestovať, týmto urazené boly nielen starodávne práva pápeža, lež Svätá stolica pozbavená bola aj prostriedkov, aby cestou pápežskej diplomacie spojenie s niektorými štátmi udržovala. Svätý Otec konečne s vrúcnou prosbou obracia sa ku Všemohúcemu, aby prirýchlil skončenie trápenia, ktoré sa teraz na človečenstvo uvalilo.

Z biskupstva košického. Osvietený pán biskup košický Jána *Kurimszkého*, radcu sv. stolice a dekana-farára v Szinye, vymenoval za farára do obce Nagycsebb a Lukáša Milyona, farára v Sinyelipóc, vymenoval za druhého dekana okresu malo-sabinovského. Diakon Anton Sztraka 19. novembra vysvätený bol za kňaza, štvrtoroční bohoslovci Ondrej Gergely a Aurel Uhlyárik ale za subdiakonov.

Liptovský gazdovský spolok pod predsedníctvom Zoltána Turánszkeho vydržiaval výborové zasadnutie.

Vynesené bolo uzavretie, že začnú pohyb v záujme karpátskych obcí, spustošených Rusmi a že tamojším gazdom k pomoci prispievajú zvlášte gazdovskými strojmi. Na povzbudzovanie spolku gazdovia liptovskej stolice v značnom počte súčasťníci sa v upisovaní na válečnú požičku. Na návrh Henrika Gaála vyzvú hlavných slúžnych, aby tým, ktorí dostanú válečnú podporu a nechcú pomáhať pri prácach gazdovských, zastavená bola válečná podpora.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Dr. Ludvík Bilinszky, kňaz sedmohradskej diecézy, v Sepsiszentgyörgy v Sedmohradsku založil pod vedením mníšiek stojaci válečný sirotinec, na ktorý obetoval 75.000 korún. — Jeho eminencia kardinál, knieža-priemas dr. Ján Csernoch na vianoce vojakov daroval 1000 korún. — Čestný biskup Anton Nemess na znovavystavenie karpátskych obcí obetoval 100 korún.

Balenie zásielok poľnej pošty. Príbuzní narukovaných vojakov do balíkov poľnej pošty, napriek opätovnému upozorneniu, dávajú také potravné články, ktoré sa chytro kazia a zásielky sú obyčajne aj zle balené. V mnohých pádoch namiesto voskového plátna zaobalujú ich len do papiera. Aj obviazanie týchto balíkov je zlé alebo nedostatočné. Zle zaobalený balík sa na dlhej ceste prirodzene rozsype a adresát ho nedostane. V mnohých pádoch aj adresy sú zle napísané. Karotka, na ktorej je adresa, v mnohých pádoch není prilepená, lež len pripečatená na balík, preto na ceste často odpadne. Meno zasielateľa zväčša není napísané na adresu. V záujme doručenia adresu treba napísať i na druhý papier, túto druhú adresu treba dať do balíka, aby v tom páde, že by sa vonkajšia adresa ztratila, poľná pošta po otvorení balíka predsa vedela, komu je balík poslaný. Zápalky do balíka dať neslobodno, ale samozapaľovač (mašinku na zapaľovanie) možno vložiť do balíka.

Zákaz pečenia žemlí. Vláda vydala nariadenie, dľa ktorého priemyselné a obchodné podniky alebo jednotlivci, ktorí sa s dôrobou pečiva zaoberajú, zo pšeničnej, ražnej a jačmennej múky a z múky namletej z miešaniu týchto plodín počnúc od 10. decembra t. r. nesmú piecť žemle, rožky a iné drobné pečivo. Takéto pečivo nikto nesmie priviesť do obchodu. Jestli potreba bude vyžadovať, minister vnútra toto nariadenie vlády i na súkromné domácnosti môže rozprestref. Pečenie žemlí, rožkov a iného drobného pečiva minister vnútra alebo na základe jeho splnomocnenia administratívna vrchnosť zo zdravotníckej príčiny výnimočne môže dovoliť. Dľa nariadenia dovolené je dorábanie takého eukrárskeho pečiva, v ktorom je menej múky, ako ostatných čiastok. Kto toto nariadenie prestúpi, nakoľko jeho skutok nepadá pod ťažší trest, spácha priestupok a môžu ho odsúdiť až na 2 mesiace zavreta a až na 600 korún peňažnej pokuty.

Klerici na talianskom fronte. Zpomedi ostrihomských bohoslovcov, ktorých veľká čiastka v nemocniciach ostrihomských a cez leto na rozličných miestach

krajiny opatrovala nemocných vojakov, desiati v tieto dni šli do tých vojenských nemocníc, ktoré sú spojené s talianskym frontom, títo bohoslovci sú: Alleram, Máté, Soltész, Hütter, Rónay, Rummel, Tanos, Hanzlik, Pulay a Zaymisz. Päťkostolskí bohoslovci na vyzvanie veliteľstva armády narukovali do Laibachu, aby účasť brali vo vznešenej práci opatrovania nemocných vojakov. Behom jary títo bohoslovci účinkovali za ruským frontom.

K vážnemu rozjímaniu. V Uhorsku je 222 stredných škôl so 75.000 žiakmi, z tých je katolíckych 33.680 a židovských 16.197. To znamená toľko, že na tisíc katolíckych Uhrov padnú štyria žiaci katolícki, na tisíc uhorských židov ale padne 18 žiakov židovských.

Tekovská stolica, ako zo Zlatých Moraviec označujú, na tretiu válečnú požičku značila 100.000 korún, obyvateľstvo stolice značilo asi tri milióny korún. Stoličný výbor na svojom poslednom zasadnutí uzavrel, že stoliční úradníci dostanú drahotného doplnku od 160 do 200 kor., pisári, podúradníci a sluhovia od 60 do 100 korún.

Spiš značil na tretiu uhorskú válečnú požičku asi sedem miliónov korún. V levočskej úvernej banke a ústrednej sporiteľni značili jeden milión 251.000 kor., v spišsko-novovesskom sporiteľno-úverkovom ústave 524.300 kor., u sporiteľne spišských 16. miest 422.050 kor., u poprádskej sporiteľne 329.000 kor. u kěžmarskej sporiteľne jeden milión 177.350 kor., u kěžmarskej banky 111.850 kor., u lubovensko-gňazdanskej sporiteľne 133.400 kor., u lubovenskej katolíckej ľudovej banky 100.000 kor., u spišsko-belanskej sporiteľne 293.150 kor., u levočskej sporiteľne 425.090 kor., u podhradskej sporiteľne 610.050 kor., u gelnickej sporiteľne 7 baníckych miest 200.000 kor., u spišsko-sobotskej sporiteľne 132.350 kor., u spišsko-sobotskej katolíckej ľudovej banky 117.050 kor. u vlachskej sporiteľne 48.800 kor., u felkanskej banky 114.800 kor., u podolinskej sporiteľne 225.700 korún a u starovesskej sporiteľne 326.000 korún. V obci Hobgart značili gazdovia na povzbudzovanie svojho farára Jána Šterbáka 51.650 korún, sám farár značil v svojom mene 2000 a z kostolných peňazi 5000 korún.

Z Vysokých Tatier. Hrozný víchor zúril 10. novembra v lesoch Vysokých Tatier a zapríčinil také spostošenie, akého od ľudskej pamäti nebolo. Medzi Tátraszélakom a Šmeksom celý les leží na zemi ako zbožie, ktoré svalil vietor. Viac ako 500 jutár lesa je celkom znivočeno. — V Tátraszélaku je teraz 110 hostí a síce 35 officierov a 75 civilov. Okrem týchto nachádza sa v tamojšej nemocnici Červeného Kríža 120 vojakov rozličnej národnosti. Nemocnica pred krátkom zariadila umelecký večierok, ktorý priniesol na ciele bulharského Červeného Kríža 1300 korún.

Sanatoriumy pre zmrzačených vojakov s vnútornými nemocami. V Baňskej Bystrici utvorili sanatorium pre hrdinov-vojakov nemocných na plúca s 2400 posteľami; v Ružomberku založili sanatorium s 1800 posteľami pre vojakov, ktorí trpia na srdce a na žalúdok.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Zo 71. spoločného pešieho pluku trencínskeho : Dudek Eugen kadetašpirant 4, Flax Ernest kadet-ašpirant (Trencsénkutas) 8, Kapallay Mikuláš kadet-ašpirant (Trencsénfogas) 4, Laufer Richard nadporučík v reserve 6, Abik Andrej 1 †, Adamčík Pavel 8, Apko Vendel 11, Árvaj Jozef 8 †, Árvaj Ján 7, Babulijak Ján 1, Bado Franc 11 z., Balo Jozef 9, Barinich Štefan 9, Began Rudolf 1, Beles Jozef 8, Bencur-Juris Matej 9, Benedek Ján 8, Ber Eusebius 7, Berko Jozef 12, Biel Karol 12, Blaho Varinec 1 †, Blaško Andrej 9, Blažej Jozef 6 †, Bödör Štefan 12, Bossán Martin 7 †, Budai Justin 7, Buko Štefan 7, Bunčák Pavel 6, Chovanculjak Štefan 1 †, Černygansky Ján 5, Čerňanský Michal 12, Černecky Ján 12 †, Csordás Juraj 9 †, Cadrik Ján 6, Cviček Štefan 12, Dorogmann Karol 7, Dorušinec Andrej 4, Dredak Michal 12, Duben Štefan 12, Durek Tomáš 12, Durinik Jakub 1 †, Dzidzon Štefan 1 †, Feiber Jozef 6, Freyberger Oskar 8, Friss Heinrich 11 †, Fuchs Gejza 12, Fürst Heinrich 12, Furtenbacher Franc 3, Gabriška Andrej 1, Gabriška Ján 4, Gereg Ján 7, Gluch Štefan 1, Gomula Pavel 1, Gregor Ján 4, Gruchala Štefan 12, Gyureso Štefan 12, Haban Štefan 10, Halma Ján 7, Hamsek Peter 9 †, Hantak Jozef 8, Haodsky Juraj 12, Horváth Imrich 6, Hegedüs Karol 6, Herak Ján 8 †, Hlatky Jakub 8, Hornyik Pavel 7, Horvát Michal 1 †, Hrebik Michal 4, Hudec Pavel 7, Hudek 1, Ilavský Andrej 9, Imriček Gašpar 8 †, Inkler Ján 12, Jančo Michal 1, Janis Ján 10 †, Jari Ján 12, Javorek Ignác 7, Kadlubec Jakub 11, Kajaneck Peter 7, Kalman Franc 12, Kapušniak Štefan 12, Kegl Edmund 12, Kesler Karol 12 †, Kis Gábor 3, Kobzak Michal 12, Kokoška Jozef 6, Kolek Svitek Michal 7 †, Kolenčík

Jozef 5, Kolenik Jozef 4, Kotlarik Štefan 7, Kozlik Štefan 12, Kralik Heinrich 9 †, Kralovansky Juraj 12 †, Kreis Gejza 11, Kremeny I. Franc 10, Krpec Ján 8 †, Kubas Jozef 9, Kuchta Štefan 7, Kučerak Andrej 4, Kuliak pešiak 8, Künstler Albert 9, Kupčík Ignác 9, Kvasnica Rudolf 5, Levko Ján 6, Lichtner Jozef 6 †, Lovasi Štefan 12, Majer Jozef 12, Malik pešiak 12, Marček Michal 8, Marcika Ján 12, Martis Jozef 7, Matasdi Pavel 6, Mateička Imrich 7, Maťo Štefan 11, Michalač Jozef 6, Michalek Jozef 12, Mičko Ignác 9, Militic Jozef 8, Mocsay Jozef 11, Mrkva Štefan 11, Müller Anton 8, Nagy Karol 4, Navratil Franc 12, Nekoronec Filip 8, Novotny Anton 4, Ondak Tomáš 8 †, Ondriš Andrej 8, Őrsi Jozef 11, Pagač-Kabač Franc 11 †, Pavič Mich. 7 †, Pecho Andrej 7, Peraček Adam 8, Pfendert Štefan 9, Piaček Anron 7, Pišina Jakub 8, Poljak Adam 4, Poništ Martin 7, Porubčanský Imrich 12, Porubčanský Pavel 4, Praga Ján 7 †, Praslička Ján 12, Priekop Vincenc Štefan 1, Privitzer Pavel 11, Puchrik Jozef 7, Rehak Pavel 9, Révay Martin 6, Bječičar Ján 7, Rumann Michal 7, Rumpel Pavel (Ilava) 2. marškompania z., Rusnak Andrej 7, Saloki Žigmund 8, Sanka Pavel 1, Schnee Jozef 9, Šimčík Štefan 12 †, Singer Armin 11, Sipiczky Michal 12 †, Sipos Vendelin 12, Siti Vavrinec 8, Sivak Ján 1 †, Škripek Michal 12 †, Škrovanek Viktor 11, Spanik Ján 11, Sponga Ján 12, Stass Ignác 4, Stern Leopold 3, Straka Ján 6 †, Stubnya Arnold 8, Šulavek Juraj 8, Šulek Ján 8, Sulhanek Ján 4, Švančarik Franc 9, Szalay Pavel 8, Szekeres Rudolf 9, Sikora Gašpar 9 †, Simušak Anton (Novoť, Orava) 3 †, Skaličan Joahim 5, Szücs Andrej 12, Surda Ján 7, Takács Alexander 9, Tanuska Jakub 11, Tavzik Vilhelm 8, Tichoň Jozef 9, Toman Jozef 7 †, Tomka Ján 7, Török Alexander 11, Tóth Michal 11 †, Trgo Jozef 11 z., Trpka Ján 10, Truchli Jakub pri plukovnom štábe, Turza Štefan 8, Valek Juraj 8, Volna Jozef 12 †, Vörös Michal 9, Vrabel Ján 9, Wallek Štefan 4, Wix Ernest jedn. dobrov. frajter 7, Zelko Juraj 7, Zlatoš Michal 7, Žak Filip 11 z., Zuzik Franc 7.

**Oznamy prijíma
administracia**

„Kreštan“

**BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.**

Po mnohom vyberaní konečne pošastilo sa nám vynález zvláštnej dobrotý ručný stroj ku šrotovaniu. Odpredali sme preto všetky nami posial ohlasované ručné šrotovníky a prítomne už len tu ohlásené

Bazilika ručné šrotovníky

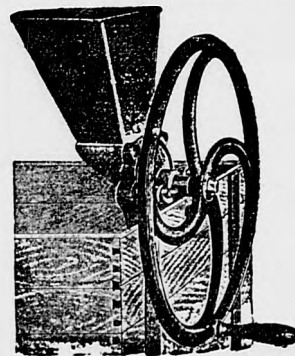
odpredávame ďalej.
Bazilika domáci stroj ku šrotovaniu v dobrej a presnej práci prevyšuje všetky jestvujúce ručné šrotovníky. Možno ním šrotovať kukuricu, jačmeň, ovos, žito, raž a iné suché zrno. Veľkou výhodou tohoto stroja je, že na ňom aj polovičiatú múku mlet možno. Celý šrotovník váži 15 kg. Cez hodinu šrotuje 20—25 kilogr. Cena 28 korún s poštovou dobierkou po pošte. Zaobalenie zdarma.

K dostaniu u

JOZEF MAROSI a SYNA

veľkého obchodného domu kôš a železného tovaru

ESZTERGOM 15.

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazeniami ozdobený cenník, ktorý obsahuje bohatý výber osoznych v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dieťaňa hodín

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásielca
BRŮX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové včkové hodinky K 4.20, 5.—. Strieborné K 8.40, 9.50. Nicklové budičky K 2.90. Hodiny s kukučkou K 7.85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená, alebo návrat peňazí.